

การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร*
POTENTIAL DEVELOPMENT OF SANGHA ADMINISTRATORS FOR THE ADMINISTRATION OF
THE SANGHA THAP KHLO DISTRICT, PHICHIT PROVINCE

พระครูพิริยสารกิจ (เดือน ญาณวีโร)

พระครูวิโชติสิกขกิจ (ณรงค์ กิตติธโร)

พระครูสุธีกิตติบัณฑิต (กฤษฎา กิตติโสภณ)

Phrakru Piriyasathukit (Duen Yanaweero)

Phrakru Wichotisikhakit (Narong Kittitharo)

Phrakru Suthikittibundit (Kritsada Kittisobhono)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: aaaakkalak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพ (2) เปรียบเทียบ (3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีประชากร คือ พระสังฆาธิการในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำนวน 196 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.43)

2. บุคลากรที่มีเพศ พรรษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธ สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรจังหวัดพิจิตรไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ด้านการฝึกอบรม พระสงฆ์มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้าน ศีล สมาธิ ปัญญา และคุณงามความดีแก่เด็กเยาวชนด้านการศึกษา คณะสงฆ์มีการประเมินผลความรู้ ความสามารถของพระสังฆา

การแต่ละตำแหน่งทุกปี ด้านการพัฒนาคณะสงฆ์ส่งเสริมและสนับสนุนให้พระภิกษุมีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการอำนวยความสะดวกแก่บุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการวัด

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ, พระสังฆาธิการ, การปกครองคณะสงฆ์

Abstract

This research aims to (1) study the potential development, (2) compare, and (3) study the problems, obstacles, and suggestions for the potential development of the Sangha chiefs for the administration of the Sangha in Tap Khlo District, Phichit Province. The research was a mixed-methods study with a population of 196 Sangha chiefs in Tap Khlo District, Phichit Province. The obtained data were analyzed by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested by t-testing, F-testing, and one-way analysis of variance. Qualitative research was conducted by interviewing 8 key informants and analyzing the data using content analysis techniques. The research results found that:

1. The overall status of the potential development of the Sangha chiefs for the administration of the Sangha in Tap Khlo District, Phichit Province was at a high level ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.43).

2. The opinions of personnel with different genders and seniority were not statistically significant. Therefore, the hypothesis was rejected. When considering each aspect, it was found that the level of opinions on the potential development of the Sangha chiefs For the administration of the Sangha, Tap Khlo District, Phichit Province, Phichit Province is no different.

3. Problems, obstacles and suggestions for the development of the potential of the Sangha leaders for the administration of the Sangha, Tap Khlo District, Phichit Province In terms of training, monks organize activities to develop knowledge in morality, concentration, wisdom and virtue for children and youth. In terms of education, the Sangha evaluates the knowledge and abilities of each Sangha leader every year. In terms of development, the Sangha promotes and supports monks to have knowledge and understanding of the process of facilitating the general public who come to use the temple's services.

Keywords: Potential development, Sangha leaders, Sangha governance

บทนำ

บทบาทของพระสังฆาธิการไว้ 6 ด้าน ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการ และด้านการศึกษาสงเคราะห์ (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ), 2545)

คณะสงฆ์อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ได้ยึดรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ตามเขตการปกครองของ บ้านเมือง และวิธีการปกครองคณะสงฆ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเถรสมาคมเป็นหลัก หากแต่ยังไม่เคยมีผู้ใด ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จาก เหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ เห็นควรทำการศึกษาพัฒนา ศักยภาพเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัย ครั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีความสอดคล้องตามแนวพระราชบัญญัติ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ จะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการตามความถนัด ความสนใจและความแตกต่างของ ผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมี ความสุขสามารถที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง มาเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางนำเสนอข้อมูลสารสนเทศในการ ปรับปรุงระบบการปกครองคณะสงฆ์ ตำบลเขาทราย อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตรโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัด พิจิตร”

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิง ปริมาณ (Quantitative Research)

2.ประชากร (Population)และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประชากรเป็นพระสงฆ์ที่มีการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาศักยภาพเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ในปี 2567 จำนวน 400 รูป สุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ 196 รูป และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูปหรือคน

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire)และ การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์

5.การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีการมีต่อการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พิจารณาเป็นภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของระดับการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรผลรวม (n= 196)

	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการฝึกอบรม	4.44	0.48	มาก
2	ด้านการศึกษา	4.42	0.45	มาก
3	ด้านการพัฒนา	4.41	0.42	มาก
	รวม	4.42	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์เพื่อการปกครอง คณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.48$) รองลงมาด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.45$) ด้านการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.42$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบค่าสถิติ F-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ พรรษา วุฒิสำญญ วุฒิทางธรรม เปรียญธรรม มีความเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 3.53$, $Sig. = 0.15$) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

1. ด้านการฝึกอบรม พระสงฆ์มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านศีล สมาธิ ปัญญา และคุณงามความดีแก่เด็กเยาวชน ควรมียุทธศาสตร์ให้กิจกรรมการฝึกอบรมสำหรับพระสังฆาธิการในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการปกครอง การเผยแผ่ การศึกษา และการสงเคราะห์ ทำให้คณะสงฆ์มีความเข้มแข็ง

2. ด้านการศึกษา คณะสงฆ์มีการประเมินผลความรู้ความสามารถของพระสังฆาธิการแต่ละตำแหน่งทุกปี เพื่อส่งเสริมความพร้อมในการบริหารจัดการวัด รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เป็นไปได้อย่างถูกต้อง ตามระเบียบข้อกำหนดของคณะสงฆ์ และมีการประชุม จัดสัมมนา

3. ด้านการพัฒนา คณะสงฆ์ส่งเสริมและสนับสนุนให้พระภิกษุมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการอำนวยความสะดวกแก่บุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการวัด ควรบอกประสบการณ์จากการทำงาน การประกอบอาชีพและการเรียนรู้จากธรรมชาติแวดล้อมต่าง ๆ และถ้าจะพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับที่มีแบบแผนเพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยมีประเด็นการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ระดับการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $S.D. = .43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, $S.D. = .48$) รองลงมาด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $S.D. = .45$) ด้านการพัฒนา อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, $S.D. = .42$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิสุทธิพงษ์เมธี (วีระ มหาวิโร) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการปกครอง คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14” ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนา ศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระ สังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่เก็บข้อมูลจากการ สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล พบว่ามีการประชุมกันเนื่องนิตยทุกระดับส่วนใหญ่บริหารงานแบบปฏิบัติสืบทอดกันมา ปัญหาอุปสรรค ของการพัฒนาพบว่า พระสังฆาธิการส่วนใหญ่มีการศึกษาพระธรรมวินัยเพียงอย่างเดียวทำให้

ความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรมทางโลกมีน้อยข้อมูลจากการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า การพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 3.56$) และกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อการพัฒนาศักยภาพทุก ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูภาวนารัตนาภรณ์ (กำพล สิริภทฺโท)** (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการ บริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมของพระสังฆาธิการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมของพระสังฆาธิการในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า บุคลากร (Man) เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการองค์การจะเห็นได้ว่า ทุกองค์การประสงค์ที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จในฐานะผู้นำ โดยเฉพาะคุณภาพของบุคลากร นับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายได้ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ปัญหา และอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ไม่มีพระวิปัสสนาจารย์คอยให้ความช่วยเหลือ ในการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน กันนำในการปฏิบัติธรรม พระวิปัสสนาจารย์มีไม่พอ ต้องขอพระวิปัสสนาจารย์จากที่อื่น

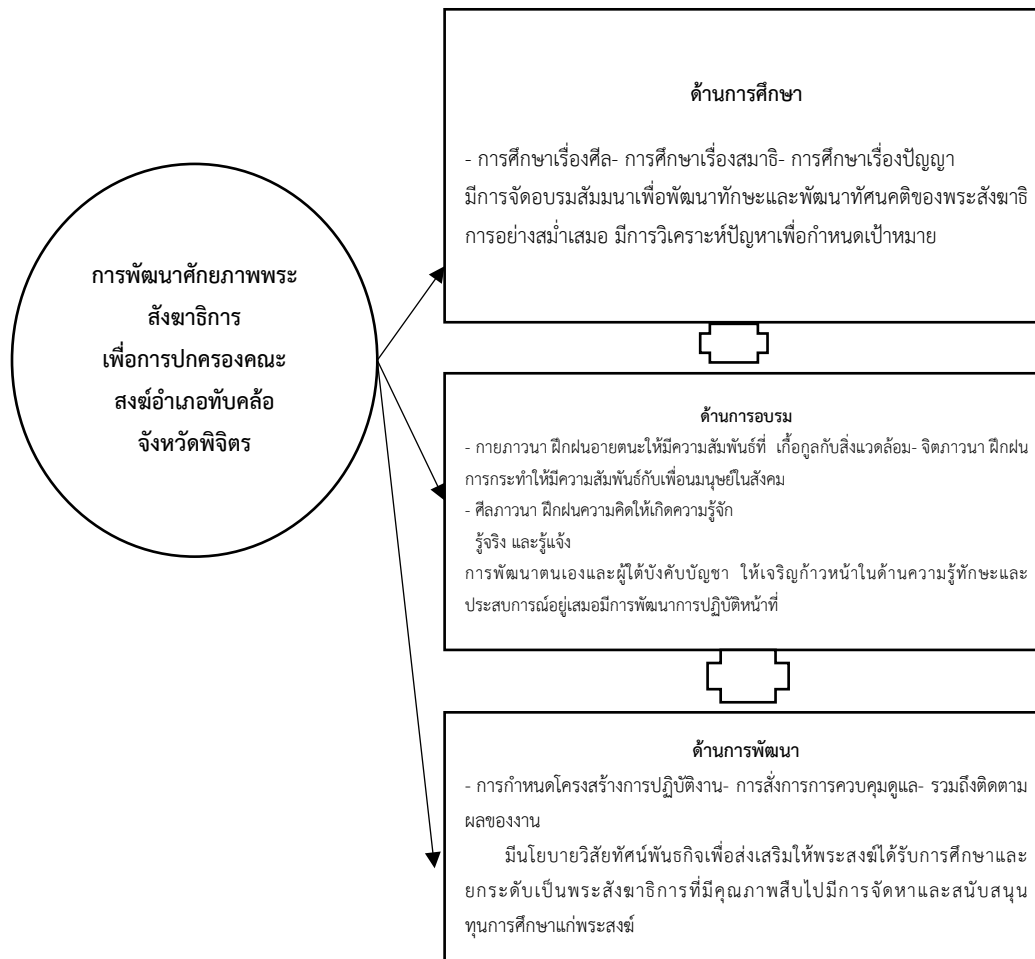
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

1. พระสงฆ์พรชาต่างกัน ระดับการศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรมีความคิดเห็นแตกต่างกัน พบว่าพระสงฆ์พรชาต่างกัน ระดับการศึกษา ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรโดยภาพรวม ($t = 4.53$, $\text{Sig.} = .075$) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

3.ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของพระสังฆาธิการที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

1. ด้านการฝึกอบรม ควรส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารของคณะสงฆ์อย่างทั่วถึง และควรมีการจัดรูปแบบการอบรมให้หลากหลาย ทั้งในส่วนของทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยจะต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ตระหนักถึงความสำคัญใน การเข้าร่วมทุกครั้ง 2. ด้านการศึกษา ควรส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์ได้มีแนวทางในการเข้าศึกษาทั้งภาคพระปริยัติแผนกธรรม-บาลี รวมถึงพระปริยัติแผนกสามัญ โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพิจิตร คือ ทางเลือกที่ดีเพื่อรับการศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ในพื้นที่ และควรมีทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา การเดินทาง และค่าอาหาร สำหรับพระภิกษุที่มีความตั้งใจ และผลการเรียนดี เพื่อเป็นกำลังใจในศึกษาเล่าเรียนต่อไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

แผนภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 สามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษา ซึ่งต้องอาศัยไตรสิกขา 3 ได้แก่ อธิศีลสิกขาการศึกษาเรื่องศีล มาช่วยในการพัฒนากายหรือการกระทำ มุ่งเน้นให้กระทำแต่สิ่งดีงาม อันเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และประโยชน์ต่อส่วนรวม อธิจิตตสิกขาการศึกษาเรื่องสมาธิ มาช่วยในการพัฒนาจิต เป็นการฝึกจิตให้สงบนิ่ง มีสติที่มั่นคง พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาทุก ๆ เรื่องด้วยความไม่ประมาท และอธิปัญญาสิกขา การศึกษาเรื่องปัญญา มาช่วยในการพัฒนาความคิด เป็นการพัฒนาองค์ความรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ของคนที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดคุณค่าต่อชีวิตตนเองได้อย่างถูกต้องและเจริญงอกงามยิ่งขึ้น

2. การอบรม ซึ่งต้องอาศัยหลักภavana 4 ได้แก่ กายภavana ฝึกฝนอายตนะให้มีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สीलภavana ฝึกฝนการกระทำให้มีความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ในสังคมอย่างมีระเบียบวินัย จิตภavana ฝึกฝนจิตใจให้เป็นสมาธิ สงบ ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหวและปัญญภavana ฝึกฝนความคิดให้เกิดความรู้จัก รู้จริง และรู้แจ้งในสิ่งทั้งหลาย

3. การพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่มีการส่งเสริมกิจการหรืองานของคณะสงฆ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คณะสงฆ์และพระสงฆ์สามารถได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่หลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบคำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัดและถูกต้อง ได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาตนเองและผู้ที่บังคับบัญชาให้เจริญในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านประสบการณ์อยู่เสมอ มีการพัฒนาพระสงฆ์ทั้ง 6 ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเป็นสิ่งที่คณะสงฆ์จะต้องดำเนินอย่างต่อเนื่อง

สรุปแนวทางการพัฒนาพระสงฆ์ของคณะสงฆ์อำเภอทับคล้อ ด้านการพัฒนาซึ่งส่วนใหญ่มีการส่งเสริมกิจการหรืองานของคณะสงฆ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คณะสงฆ์และพระสงฆ์สามารถได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่หลักพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบคำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัดและถูกต้อง เพื่อให้งานพระศาสนาสำเร็จลุล่วงเรียบร้อยดีงาม เป็นที่น่าเคารพศรัทธาต่อพุทธบริษัททั้งหลาย ด้านการฝึกอบรม พระสงฆ์ต้องได้รับการฝึกอบรม หรือเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการปกครองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในที่ประชุม เพื่อนำไปปรับใช้ในเขตปกครองของตน ด้านการศึกษา พระสงฆ์การระดับเจ้าคณะอำเภอจะต้องกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์พันธกิจ ให้ชัดเจน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งปริยัติและปฏิบัติและยกระดับพระสงฆ์ให้มีคุณภาพ ทั้งในระดับพระสงฆ์และผู้ที่บังคับบัญชาด้านการพัฒนา พระสงฆ์การต้องหมั่นอัปเดตข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม รวมถึงการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้ที่บังคับบัญชาให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้เกิดความทันสมัยในการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะงานกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พระสงฆ์การระดับอำเภอ ควรดำเนินการจัดตั้งสำนักศาสนศึกษาประจำอำเภอในทุกอำเภอ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. พระสังฆาธิการระดับอำเภอควรมีการประเมินผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม การสัมมนาพระสังฆาธิการระดับอำเภอ

เอกสารอ้างอิง

ทวี พลรัตน์. คู่มือพระสังฆาธิการ ว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

พระครูภาวนารัตนาภรณ์ (กำพล สิริภทฺโท). (2559). การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติ ธรรมของพระสังฆาธิการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ). (2545). การคณะสงฆ์และการศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวิสุทธิพงษ์เมธี (วีระ มหาวีโร). (2558). การพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพรัตน์ เลิศพิริยกุล. (2539).สภาพปัญหาสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์.กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถาบันราชภัฏ.